

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

26. ledna 2010*

Ve věci C-362/08 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora, podaný dne 7. srpna 2008,

Internationaler Hilfsfonds eV, se sídlem v Rosbachu (Německo), zastoupená H. Kalteneckerem a R. Karpensteinem, Rechtsanwälte,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

příčemž další účastníci řízení je:

Evropská komise, zastoupená P. Costa de Oliveira, S. Fries a T. Scharfem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovaná v prvním stupni,

* Jednací jazyk: němčina.

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení V. Skouris, předseda, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, R. Silva de Lapuerta a C. Toader, předsedové senátů, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Schiemann (zpravodaj), M. Ilešič, J. Malenovský, U. Löhmus a J.-J. Kasel, soudci,

generální advokát: P. Mengozzi,
vedoucí soudní kanceláře: L. Hewlett, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 30. června 2009,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 15. září 2009,

vydává tento

Rozsudek

- ¹ Svým kasačním opravným prostředkem se Internationaler Hilfsfonds eV (dále jen „IH“) domáhá zrušení rozsudku Soudu prvního stupně Evropských společenství ze dne 5. června 2008, Internationaler Hilfsfonds v. Komise (T-141/05, dále jen „napadený rozsudek“), kterým Soud odmítl jako nepřipustnou její žalobu na zrušení rozhodnutí Komise Evropských společenství ze dne 14. února 2005, kterým jí byl odepřen přístup k některým dokumentům, jež má posledně uvedená v držení (dále jen „sporný akt“).

Právní rámec

- 2 Účelem nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise (Úř. věst. L 145, s. 43; Zvl. vyd. 01/03, s. 331) je vymezit zásady, podmínky a omezení práva na přístup k dokumentům těchto orgánů stanoveného v článku 255 ES.

- 3 Článek 2 uvedeného nařízení, který je nazván „Oprávněné osoby a oblast působnosti“, přiznává ve svém odstavci 1 všem občanům Unie a všem fyzickým a právnickým osobám, které mají bydliště nebo sídlo v členském státě, právo na přístup k dokumentům orgánů, „s výhradou zásad, podmínek a omezení vymezených v tomto nařízení“.

- 4 Článek 4 téhož nařízení, který je nazván „Výjimky“, ve svém odstavci 3 stanoví:

„Přístup k dokumentu, který orgán vypracoval k vnitřnímu použití nebo který obdržel a který se vztahuje k záležitosti, v níž orgán ještě nerozhodl, se odepře, pokud by zpřístupnění dokumentu vážně ohrozilo rozhodovací proces orgánu, neexistuje-li převažující veřejný zájem na zpřístupnění.“

Přístup k dokumentu, který obsahuje stanoviska pro vnitřní použití v rámci porad a předběžných konzultací uvnitř daného orgánu, se odepře i po přijetí rozhodnutí, pokud by zpřístupnění dokumentu vážně ohrozilo rozhodovací proces orgánu, neexistuje-li převažující veřejný zájem na zpřístupnění.“

5 Článek 4 odst. 7 nařízení č. 1049/2001 zní takto:

„Výjimky uvedené v odstavcích 1 až 3 se uplatňují jen po dobu, po kterou je ochrana odůvodněna obsahem dokumentu. Výjimky lze uplatňovat nejdéle po dobu třiceti let. [...]“

6 Článek 6 téhož nařízení, který je nazván „Žádosti“, ve svém odstavci 1 stanoví:

„Žádosti o přístup k dokumentu se vyhotovují v jakékoli písemné podobě, včetně elektronické, v jednom z jazyků uvedených v článku [314 ES], a to způsobem dostatečně přesným, aby orgán mohl dokument přesně určit. Žadatel nemusí uvádět důvody žádosti.“

7 Co se týče vyřizování původních žádostí, čl. 7 odst. 1 a 2 uvedeného nařízení stanoví:

„1. Žádost o přístup k dokumentu se vyřídí bez prodlení. Žadateli se zašle potvrzení o jejím obdržení. Do 15 pracovních dnů od registrace žádosti orgán buď zajistí přístup k požadovanému dokumentu a zpřístupní jej v této lhůtě v souladu s článkem 10, nebo

v písemné odpovědi sdělí žadateli důvody úplného nebo částečného zamítnutí žádosti a informuje jej o jeho právu podat potvrzující žádost podle odstavce 2 tohoto článku.

2. V případě úplného nebo částečného zamítnutí žádosti může žadatel do 15 [pracovních] dnů ode dne, kdy obdržel odpověď orgánu, podat potvrzující žádost, ve které orgán požádá, aby přezkoumal své stanovisko.“

8 Co se týče vyřizování potvrzujících žádostí, čl. 8 odst. 1 a 3 nařízení č. 1049/2001 stanoví:

„1. Potvrzující žádost o přístup k dokumentu se vyřídí bez prodlení. Do 15 pracovních dnů od registrace žádosti orgán buď zajistí přístup k požadovanému dokumentu a zpřístupní jej v této lhůtě v souladu s článkem 10, nebo v písemné odpovědi sdělí důvody úplného nebo částečného zamítnutí žádosti. V případě úplného nebo částečného zamítnutí žádosti orgán informuje žadatele o opravných prostředcích, které může použít, zejména o soudním řízení proti orgánu nebo o možnosti podat stížnost veřejnému ochránci práv za podmínek uvedených v člancích [230 ES] a [195 ES].

[...]

3. Pokud orgán neodpoví v předepsané lhůtě, považuje se to za zamítavou odpověď a žadatel je oprávněn zahájit proti němu soudní řízení nebo podat stížnost veřejnému ochránci práv podle odpovídajících ustanovení Smlouvy o ES.“

Skutkový základ sporu

- 9 IH je nevládní organizací založenou podle německého práva činnou v oblasti humanitární pomoci. Dne 28. dubna 1998 podepsala s Komisí smlouvu nazvanou „LIEN 97-2011“ (dále jen „smlouva“) za účelem spolufinancování programu lékařské pomoci, který organizovala v Kazachstánu.
- 10 Dne 1. října 1999 Komise jednostranně ukončila uvedenou smlouvu a dne 6. srpna 2001 sdělila IH své rozhodnutí přijaté v návaznosti na toto ukončení, že bude požadovat navrácení určité částky vyplacené IH v rámci plnění této smlouvy.
- 11 Dne 9. března 2002 podala IH Komisi žádost o přístup k dokumentům týkajícím se smlouvy.
- 12 Dopisem ze dne 8. července 2002 zaslala Komise IH seznam dokumentů obsažených ve čtyřech spisech (dále jen „dopis ze dne 8. července 2002“). V tomto dopise zamítla žádost IH s odkazem na čl. 4 odst. 3 nařízení č. 1049/2001 v rozsahu, v němž se týkala některých dokumentů obsažených v prvních třech spisech a všech dokumentů obsažených ve čtvrtém spisu.
- 13 Dopisem ze dne 11. července 2002 zaslaným předsedovi Komise požádala IH o úplný přístup k dokumentům týkajícím se smlouvy.

- 14 Dopisem ze dne 26. července 2002, podepsaným ředitelem ředitelství „Evropa, Kavkaz a Střední Asie“ Úřadu pro spolupráci EuropeAid (dále jen „dopis ze dne 26. července 2002“), Komise na tuto žádost odpověděla takto:

„Odvolávám se na Váš dopis ze dne 11. července 2002 předsedovi Prodimu; byl jsem byl požádán, abych na něj odpověděl.

[...]

V posledním dopise, který jste obdržel od Komise s datem 8. července 2002 v reakci na Vaši žádost o seznámení se s obsahem spisů týkajících se smlouvy [...], Vám byl dán k dispozici seznam uvedeného obsahu. Na základě tohoto seznamu jste byl požádán, abyste informoval služby Komise o dokumentech, jejichž kopie si přejete.

V návaznosti na tuto žádost můžete mít okamžitý přístup k dokumentům, které nepodléhají žádnému omezení. Co se týče přístupu k dokumentům, jež podléhají omezení, jak jsou uvedeny v článku 4 nařízení č. 1049/2001, obvykle se o každém případě rozhoduje jednotlivě.

Dovolte mi připomenout, že služby Komise vyřizují Vaši žádost prioritně a s náležitou pozorností.“

- 15 Dne 26. srpna 2002 se IH seznámila s dokumenty, s jejichž zpřístupněním Komise souhlasila.

16 Poté se Komise a IH pokusily nalézt smírné řešení co se týče navrácení částky požadované Komisí na základě smlouvy. Nicméně na začátku října roku 2003 Komise a IH konstatovaly, že nejsou s to dosáhnout tohoto smírného řešení.

17 Dne 6. října 2003 podala IH stížnost u evropského veřejného ochránce práv, v níž napadla skutečnost, že jí Komise neposkytla úplný přístup k dokumentům týkajícím se smlouvy. Tato stížnost byla zapsána do rejstříku pod referenčním číslem 1874/2003/GG (dále jen „stížnost podaná IH“).

18 Dne 15. července 2004 zaslal veřejný ochránce práv Komisi návrh doporučení, v němž konstatoval, že Komise nevyřídila správně žádost o úplný přístup k dokumentům týkajícím se smlouvy předloženou IH, a vyzval tento orgán, aby tuto žádost znovu přezkoumal. Mimoto Komisi doporučil, aby umožnila přístup k uvedeným dokumentům, ledaže by mohla prokázat, že odepření přístupu k nim spadá do jedné z výjimek stanovených nařízením č. 1049/2001.

19 Ve dnech 12. a 21. října 2004 zaslala Komise veřejnému ochránci práv podrobné stanovisko sepsané v angličtině, za kterým následovalo totéž znění v němčině (dále jen „podrobné stanovisko“). V tomto stanovisku Komise tvrdila zejména následující:

„Komise přijímá návrh doporučení evropského veřejného ochránce práv a znovu přezkoumala žádost [IH] o přístup ke spisu [týkajícímu se smlouvy]. Komise znovu přezkoumala otázku, zda měly být dokumenty obsažené ve spisech č. 1, 2 a 3, k nimž byl přístup odepřen, jakož i všechny dokumenty ve spisu č. 4, zpřístupněny zcela nebo zčásti v souladu s ustanoveními nařízení [...] č. 1049/2001.“

- 20 Po tomto novém přezkoumání souhlasila Komise se zpřístupněním pěti dokumentů, ke kterým předtím organizaci IH odepřela přístup, a připojila jejich kopie k podrobnému stanovisku.
- 21 Co se týče zbývajících dokumentů, kterých se žádost týká, Komise nicméně trvala na tom, že organizaci IH takový přístup odepře.
- 22 Veřejný ochránce práv předal IH kopii anglického znění podrobného stanoviska dne 18. října 2004 a kopii jeho německého znění dne 25. října 2004, přičemž IH vyzval, aby se k němu vyjádřila, což učinila dne 22. října 2004.
- 23 Dne 14. prosince 2004 přijal veřejný ochránce práv konečné rozhodnutí o stížnosti podané IH. Na závěr veřejný ochránce práv v bodě 3.1 svého rozhodnutí učinil kritickou poznámku ke správní praxi Komise v projednávaném případě. V tomto ohledu konstatoval, že skutečnost, že Komise neuvedla platné důvody, které mohou odůvodnit její odepření poskytnout IH přístup k řadě dokumentů týkajících se smlouvy, představuje případ nesprávného úředního postupu. Jelikož měl veřejný ochránce práv však za to, že Evropský parlament nemůže přijmout opatření na podporu jeho stanoviska a stanoviska IH ve věci, která mu byla předložena, nepovažoval za užitečné zaslat Parlamentu zvláštní zprávu a v bodě 3.5 svého rozhodnutí rozhodl, že řízení o uvedené stížnosti bude ukončeno.
- 24 Dne 22. prosince 2004 zaslala IH, opírajíc se o závěry uvedeného konečného rozhodnutí, předsedovi Komise žádost o úplný přístup k dokumentům týkajícím se smlouvy, tohoto znění:

„[...] je mi ctí předložit Vám tímto formální žádost, aby byl [IH] umožněn neomezený přístup ke spisům Komise týkajícím se [smlouvy], včetně všech dokumentů, k nimž byl

přístup do dnešní doby vašimi službami odepřen. Zdvořile Vás žádám o vydání nezbytných pokynů za účelem dohodnout [...] v blízké budoucnosti datum, aby bylo vyhověno této žádosti [...]

Na podporu této žádosti odkazuji na rozhodnutí [...] veřejného ochránce práv ze dne 14. prosince 2004 [...]

Věřím, že nebude nutné přistoupit k soudní žalobě a že dáte pokyny Vaším službám k zajištění úplného přístupu k dotčeným spisům. [...]

Pevně věřím, že Vaši odpověď obdržím nejpozději dne 21. ledna 2005.

[...]“

25 Dne 21. ledna 2005, v odpověď na tuto žádost, Komise zaslala IH dopis následujícího znění:

„Děkuji Vám za Váš dopis ze dne 22. prosince 2004 [...], kterým žádáte o přístup k dokumentům [týkajícím se smlouvy] v souladu s nařízením [č.] 1049/2001 [...].

Vzhledem k tomu, že Komise ještě nepřijala konečné stanovisko [ohledně] rozhodnutí veřejného ochránce práv ze dne 14. prosince 2004, sděluji, že Vaše žádost bude vyřízena co nejdříve.

Předem Vám děkuji za porozumění.

S pozdravem [...]“

²⁶ Sporným aktem, podepsaným ředitelem ředitelství „Podpora operacím“ Úřadu pro spolupráci EuropeAid, odpověděla Komise dne 14. února 2005 na žádost podanou IH dne 22. prosince 2004 takto:

„Děkuji Vám za Váš dopis ze dne 22. prosince 2004 [...], kterým žádáte o přístup k dokumentům [týkajícím se smlouvy] v souladu s nařízením [č.] 1049/2001 [...].

Dne 21. ledna 2005 jsem Vás informoval, že Komise musí přijmout konečné stanovisko [ohledně] rozhodnutí veřejného ochránce práv ze dne 14. prosince 2004 před tím, než bude na Vaši žádost odpovězeno.

Jelikož Komise zaujala [ohledně] uvedeného rozhodnutí stanovisko, že nesdílí výklad podaný veřejným ochráncem práv týkající se [čl. 4 odst. 1 písm. b) a odst. 3 druhého pododstavce] výše uvedeného nařízení a týkající se nařízení [Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 ze dne 18. prosince 2000] o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství [a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. 2001, L 8, s. 1; Zvl. vyd. 13/26, s. 102)], rozhodla, že neposkytne přístup k dokumentům, které – podle Komise – spadají do režimu výjimek stanovených v uvedeném nařízení, jak jsou uvedeny ve sdělení Komise veřejnému ochránci práv ze dne 12. října 2004.

S politováním Vám tudíž musím sdělit, že s výjimkou dokumentů, které byly dány k dispozici, když byl Vašemu klientovi poskytnut přístup ke spisu [týkajícímu se smlouvy] ze dne 26. [srpna] 2002, a [pěti] dokumentů, které Komise připojila k uvedenému sdělení veřejnému ochránci práv – jejichž obsah byl předán [...] – Vám Komise nehodlá dát k dispozici další dokumenty [...]"

Řízení před Soudem a napadený rozsudek

27 Návrhem došlým kanceláři Soudu dne 11. dubna 2005 podala IH žalobu na neplatnost sporného aktu.

28 Samostatným podáním vznesla Komise námitku nepřípustnosti podle čl. 114 odst. 1 jednacího řádu Soudu. Dne 26. června 2005 předložila IH k této námitce svá vyjádření.

29 Na podporu uvedené námitky nepřípustnosti Komise zejména tvrdila, že se sporný akt omezuje na potvrzení rozhodnutí přijatého během července roku 2002, obsaženého v jejích dopisech z 8. a 26. července 2002, tedy rozhodnutí, proti němuž IH nepodala žádný opravný prostředek ve stanovené lhůtě. Uvedený akt tudíž není napadnutelným aktem v rámci žaloby na neplatnost podané na základě článku 230 ES.

30 Soud zaprvé v bodech 72 až 75 napadeného rozsudku kvalifikoval dopis ze dne 8. července 2002 jako původní odpověď na žádost o přístup k dokumentům týkajícím se smlouvy ve smyslu čl. 7 odst. 1 nařízení č. 1049/2001.

- 31 Zadruhé Soud v bodech 76 až 79 napadeného rozsudku kvalifikoval dopis ze dne 26. července 2002 jako odpověď na potvrzující žádost ve smyslu článku 8 uvedeného nařízení, kterou IH zaslala Komisi dne 11. července 2002.
- 32 Zatřetí Soud v bodě 81 napadeného rozsudku konstatoval, že jelikož rozhodnutí obsažené v dopise ze dne 26. července 2002 nebylo napadeno ve stanovené lhůtě, bylo ke dni podání žaloby organizací IH již pravomocné.
- 33 S ohledem na judikaturu, podle které je nepřipustná žaloba na neplatnost podaná proti rozhodnutí, které pouze potvrzuje předchozí rozhodnutí, které nebylo napadeno ve lhůtě stanovené za tímto účelem, Soud v důsledku toho zkoumal, zda sporný akt je aktem, který pouze potvrzuje rozhodnutí ze dne 26. července 2002.
- 34 V tomto kontextu vycházel v bodě 82 napadeného rozsudku z judikatury, podle které rozhodnutí pouze potvrzuje předchozí rozhodnutí, pokud neobsahuje žádnou novou skutečnost v porovnání s předchozím aktem a pokud mu nepředcházela nová přezkoumání situace příjemce tohoto předchozího aktu. V tomto ohledu citoval rozsudek Soudního dvora ze dne 10. prosince 1980, Grasselli v. Komise (23/80, Recueil, s. 3709, bod 18); usnesení Soudu ze dne 4. května 1998, BEUC v. Komise (T-84/97, Recueil, s. II-795, bod 52), a rozsudek Soudu ze dne 11. června 2002, AICS v. Parlament (T-365/00, Recueil, s. II-2719, bod 30).
- 35 V tomto ohledu Soud nejprve v bodech 83 až 92 napadeného rozsudku zkoumal, zda skutečnosti dovolávané IH mohou představovat „novou skutečnost“ ve smyslu této judikatury. Učinil závěr, že ani závěry veřejného ochránce práv v rozhodnutí ze dne 14. prosince 2004, ani vývoj a výsledky šetření jím vedeného v rámci vyřizování stížnosti podané IH nepředstavují nové skutečnosti, které by mohly odlišovat sporný akt od dopisu ze dne 26. července 2002.

36 Soud poté ověřil, zda spornému aktu předcházela „nový přezkum“ situace IH ve smyslu judikatury citované v bodě 34 tohoto rozsudku. Tuto možnost vyloučil v bodech 93 až 100 napadeného rozsudku.

37 V důsledku toho měl Soud v bodě 102 napadeného rozsudku za to, že argument Komise, podle kterého je sporný akt pouze potvrzujícím aktem, je opodstatněný, a v důsledku toho námitce nepřijatelnosti vznesené Komisí vyhověl.

38 Konečně, podpůrně Soud v bodech 103 až 110 napadeného rozsudku upřesnil, že i kdyby sporný akt nepředstavoval akt, který pouze potvrzuje dopis ze dne 26. července 2002, nemohl by být považován za napadnutelný akt ani z důvodu, že by pak musel být kvalifikován jako původní odpověď ve smyslu čl. 7 odst. 1 nařízení č. 1049/2001, která by nemohla být předmětem žaloby na neplatnost na základě článku 230 ES.

39 Soud, vycházející z těchto úvah, napadeným rozsudkem odmítl žalobu IH jako nepřijatelnou.

Návrhová žádání účastníků řízení a řízení před Soudním dvorem

40 Svým kasačním opravným prostředkem IH navrhuje, aby Soudní dvůr:

- zrušil napadený rozsudek;

- rozhodl s konečnou platností o věci samé a zrušil sporný akt nebo podpůrně vrátil věc k Soudu, aby o této věci znovu rozhodl, a
- uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

⁴¹ Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

- odmítl kasační opravný prostředek jako částečně nepřipustný nebo jej zamítl jako neopodstatněný a
- uložil IH náhradu nákladů řízení.

⁴² Podáním doručeným kanceláři Soudního dvora dne 21. října 2009 navrhla IH Soudnímu dvoru, aby podle článku 61 jednacího řádu Soudního dvora, použitelného na řízení o kasačním opravném prostředku podle článku 118 tohoto řádu, nařídil znovuotevření ústní části řízení.

K návrhu na znovuotevření ústní části řízení

⁴³ Soudní dvůr může podle článku 61 svého jednacího řádu bez návrhu nebo na návrh generálního advokáta nebo na návrh účastníků řízení nařídít znovuotevření ústní části řízení, pokud má za to, že věc není dostatečně objasněna nebo že musí být rozhodnuta

na základě argumentu, který nebyl mezi účastníky řízení projednán (rozsudek ze dne 8. září 2009, Liga Portuguesa de Futebol Profissional a Bwin International, C-42/07, Sb. rozh. s. I-7633, bod 31 a citovaná judikatura).

44 Statut Soudního dvora Evropské unie ani jeho jednací řád naproti tomu nedávají účastníkům řízení možnost podat vyjádření v reakci na stanovisko přednesené generálním advokátem.

45 Ve svém návrhu se přitom IH omezuje na tvrzení, že se stanovisko generálního advokáta zakládá na nesprávném výkladu nařízení č. 1049/2001.

46 Soudní dvůr má po vyslechnutí generálního advokáta za to, že v projednávané věci disponuje všemi poznatky nezbytnými pro rozhodnutí o sporu, který mu byl předložen, a že projednávanou věc není třeba přezkoumávat z hlediska argumentu, který nebyl mezi účastníky řízení projednán.

47 Znovuotevření ústní části řízení tudíž není třeba nařizovat.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

48 V napadeném rozsudku Soud v podstatě vyhověl námitce nepřípustnosti, kterou u něj Komise vznesla z důvodu, že sporný akt není napadnutelným aktem.

- 49 Na podporu svého kasačního opravného prostředku se IH dovolává tří důvodů kasačního opravného prostředku. První důvod vychází z nesprávné kvalifikace rozhodnutí obsaženého v dopise ze dne 26. července 2002 jako odpovědi na potvrzující žádost ve smyslu čl. 8 odst. 1 nařízení č. 1049/2001. Druhý a třetí důvod se týkají sporného aktu, přičemž druhý důvod vychází z nesprávné kvalifikace uvedeného aktu jako aktu, který pouze potvrzuje uvedené rozhodnutí, a třetí důvod vychází z nesprávné kvalifikace tohoto aktu jako původní odpovědi ve smyslu čl. 7 odst. 1 téhož nařízení.
- 50 Nejprve je třeba společně přezkoumat druhý a třetí důvod kasačního opravného prostředku.
- 51 Podle ustálené judikatury mohou být předmětem žaloby na neplatnost pouze opatření s právně závaznými účinky, jimiž mohou být dotčeny zájmy žalobce tím, že podstatným způsobem mění jeho právní postavení (viz zejména rozsudek ze dne 12. září 2006, *Reynolds Tobacco a další v. Komise*, C-131/03 P, Sb. rozh. s. I-7795, bod 54 a citovaná judikatura).
- 52 Z ustálené judikatury týkající se přípustnosti žalob na neplatnost rovněž vyplývá, že za účelem kvalifikace napadených aktů je třeba se zaměřit na samotný obsah těchto aktů a úmysl jejich autorů. V tomto ohledu jsou za napadnutelné akty v zásadě považována opatření, která vyjadřují konečné stanovisko Komise ve správním řízení a jejichž účelem je vyvolat závazné právní účinky, kterými mohou být dotčeny zájmy žalobce, a nikoliv zejména mezitímní opatření, jejichž cílem je příprava konečného rozhodnutí, která takové účinky nemají, jakož i akty, které pouze potvrzují předchozí akt, který nebyl ve stanovené lhůtě napaden (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 17. července 2008, *Athinaiki Techniki v. Komise*, C-521/06 P, Sb. rozh. s. I-5829, bod 42).
- 53 Co se týče nařízení č. 1049/2001, je třeba poukázat na to, že jeho články 7 a 8 tím, že stanoví dvoufázové řízení, mají za cíl umožnit jednak rychlé a snadné vyřizování žádostí o přístup k dokumentům dotyčných orgánů, a jednak prioritně smírné urovnání sporů, které mohou případně vzniknout. Pro případy, v nichž takový spor nemůže být mezi

stranami vyřešen, odstavec 1 uvedeného článku 8 stanoví dva opravné prostředky, a sice soudní řízení a podání stížnosti veřejnému ochránci práv.

54 Uvedené řízení tím, že upravuje možnost podání potvrzující žádosti, umožňuje zejména dotyčným orgánům znovu přezkoumat své stanovisko před přijetím konečného rozhodnutí o zamítnutí, které může být předmětem žaloby u soudů Unie. Toto řízení umožňuje rychlejší vyřízení původních žádostí, a v důsledku toho co nejčastěji vyhovět očekáváním žadatele, přičemž však tomuto orgánu umožňuje přijmout podrobné stanovisko před tím, než s konečnou platností odepře přístup k dokumentům uvedeným žadatelem, zejména tehdy, pokud žadatel svou žádost o zpřístupnění těchto dokumentů opakuje navzdory odůvodněnému zamítnutí uvedeného orgánu.

55 Za účelem stanovení, zda akt může být předmětem žaloby na základě článku 230 ES, je třeba se více zaměřit na jeho obsah než na jeho formální stránku (viz rozsudek ze dne 11. listopadu 1981, IBM v. Komise, 60/81, Recueil, s. 2639, bod 9).

56 Mimoto je třeba zdůraznit, že nařízení č. 1049/2001 přiznává velmi rozsáhlé právo na přístup k dokumentům dotyčných orgánů, přičemž toto právo není na základě čl. 6 odst. 1 tohoto nařízení podmíněno odůvodněním žádosti. Mimoto na základě čl. 4 odst. 7 tohoto nařízení se výjimky uvedené v odstavcích 1 až 3 tohoto článku mohou uplatňovat jen po dobu, po kterou je ochrana odůvodněna obsahem dokumentu.

57 Z toho plyne, že osoba může podat novou žádost o přístup týkající se dokumentů, ke kterým jí byl předtím odepřen přístup. Podáním takové žádosti vzniká dotyčným orgánům povinnost přezkoumat, zda je předchozí odepření přístupu nadále odůvodněno s ohledem na změnu právní situace nebo skutečnost, ke které mezitím došlo.

- 58 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že sporný akt představuje ve světle jak svého obsahu, který výslovně uvádí „konečné stanovisko“ Komise, tak kontextu, ve kterém byl přijat, akt, jímž Komise s konečnou platností odmítá zpřístupnit všechny dokumenty požadované IH. Tímto zamítnutím byla ukončena dlouhá řada kroků připomenutých v bodech 11 až 26 tohoto rozsudku, které IH soustavně podnikala po dobu téměř tří let s cílem získat přístup k dokumentům týkajícím se smlouvy a jež zahrnovaly několik žádostí podaných IH za tímto účelem.
- 59 Jak bylo uvedeno v bodě 57 tohoto rozsudku, IH mohla podat nové žádosti o přístup k uvedeným dokumentům, aniž by Komise mohla vůči ní namítat předchozí odepření přístupu.
- 60 Stejně tak za okolností, jako jsou okolnosti projednávaného sporu, nemůže Komise užitečně tvrdit, že IH měla poté, co obdržela sdělení o sporném aktu, podat novou žádost a čekat, až tento orgán rozhodne o novém zamítnutí, aby tento akt mohl být považován za akt konečný, a tedy napadnutelný. Nehledě na skutečnost, že Komise ve sporném aktu neobeznámila IH s jejím právem podat potvrzující žádost, tento krok organizace IH totiž nemůže vést k jí požadovanému výsledku s ohledem na skutečnost, že Komise, jak vyplývá z podrobného stanoviska a ze zpřístupnění pěti dokumentů v rámci řízení zahájeného u veřejného ochránce práv, podrobně přezkoumala žádost o přístup podanou IH a jasně a s konečnou platností zaujala své stanovisko, co se týče odepření přístupu k požadovaným dokumentům.
- 61 Požadovat, aby byl podniknut tento krok, by bylo mimoto v rozporu s účelem postupu stanoveného nařízením č. 1049/2001, jímž je zaručení rychlého a snadného přístupu k dokumentům dotyčných orgánů.
- 62 Ve světle všech těchto skutečností je třeba konstatovat, že Soud měl neprávem za to, že sporný akt není napadnutelným aktem, který může být předmětem žaloby na

neplatnost na základě článku 230 ES. Z výše uvedených úvah totiž vyplývá, že na rozdíl od toho, co rozhodl Soud, je žaloba proti tomuto aktu přípustná.

- ⁶³ Z toho plyne, že druhý a třetí důvod kasačního opravného prostředku dovolávané IH na podporu svého kasačního opravného prostředku jsou opodstatněné. Aniž je třeba zkoumat první důvod kasačního opravného prostředku, je tedy třeba kasačnímu opravnému prostředku vyhovět a napadený rozsudek zrušit.

K žalobě v prvním stupni

- ⁶⁴ Podle čl. 61 prvního pododstavce statutu Soudního dvora může Soudní dvůr v případě, že zruší rozhodnutí Soudu, sám vydat konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje.

- ⁶⁵ Soudní dvůr nicméně není v této fázi řízení schopen rozhodnout o meritu žaloby podané IH k Soudu. Tento aspekt sporu totiž vyžaduje přezkum důvodů a skutečností, které nebyly před Soudem projednány, neboť Soud rozhodl o námitce nepřipustnosti uplatněné samostatným podáním. V důsledku toho nelze věc, co se týče merita sporu, rozhodnout. Naproti tomu má Soudní dvůr k dispozici informace nezbytné ke konečnému rozhodnutí o námitce nepřipustnosti vznesené Komisí během řízení v prvním stupni.

- ⁶⁶ Z důvodů uvedených v bodech 51 až 62 tohoto rozsudku musí být uvedená námitka nepřipustnosti vycházející z toho, že sporný akt nemůže být předmětem žaloby na neplatnost, zamítnuta.

67 V důsledku toho je třeba vrátit věc Tribunálu, aby přezkoumal žalobu IH směřující ke zrušení sporného aktu.

K nákladům řízení

68 Podle čl. 122 prvního pododstavce jednacího řádu, je-li kasační opravný prostředek opodstatněný a Soudní dvůr vydá sám konečné rozhodnutí ve věci, rozhodne o nákladech řízení. Podle čl. 69 odst. 2 téhož jednacího řádu, jenž se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě jeho článku 118, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval.

69 Vzhledem k tomu, že kasačnímu opravnému prostředku bylo vyhověno a Soudní dvůr zamítl námitku nepřípustnosti vznesenou Komisí, je důvodné posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení souvisejících s kasačním opravným prostředkem, jakož i nákladů řízení v prvním stupni souvisejících s náitkou nepřípustnosti, v souladu s návrhovými žádáními IH a ve zbývajících částech rozhodnout o nákladech řízení později.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) **Rozsudek Soudu prvního stupně Evropských společenství ze dne 5. června 2008, Internationaler Hilfsfonds v. Komise (T-141/05), se zrušuje.**
- 2) **Námitka nepřípustnosti vznesená Komisí Evropských společenství před Soudem prvního stupně Evropských společenství se zamítá.**

- 3) Věc se vrací zpět Tribunálu Evropské unie k rozhodnutí o návrhových žádáních Internationaler Hilfsfonds eV směřujících ke zrušení rozhodnutí Komise Evropských společenství ze dne 14. února 2005, kterým jí byl odepřen přístup k některým dokumentům, jež má posledně uvedená v držení.**
- 4) Evropské komisi se ukládá náhrada nákladů řízení v tomto stupni, jakož i nákladů řízení v prvním stupni souvisejících s námitkou nepřípustnosti.**
- 5) Ve zbývajících částech bude o nákladech řízení rozhodnuto později.**

Podpisy.